

**„Musimy dbać o środowisko ekologiczne, ponieważ ono stanowi część nas,
a my jesteśmy jego częścią.**

Wiek XXI będzie stuleciem ekologicznym albo nie będzie go wcale”.

H. Skolinowski

Stajemy u progu nowej epoki, która miejmy nadzieję, będzie stuleciem ekologii. Przytoczony powyżej cytat wy-daje się w pełni odzwierciedlać potrzeby współczesnego świata. Unia Europejska, do której Polska należy od dwóch lat, od dawna wdraża politykę proekologiczną. Działania na niwie ochrony środowiska są jednym z priorytetowych zadań, które Unia stawia swoim krajom członkowskim, w tym również Polsce. Wydarzenia ostatnich lat, ulewy, upały, pożary i nadzwyczaj mroźne zimy są z pewnością znakiem dla nas, że czas działać. Czas, aby pomóc naszej przyrodzie, czas, by objąć edukacją ekologiczną wszystkich, a w szczególności najmłodszych, zgodnie z maksymą „czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci”. Z satysfakcją stwierdzamy, że już od dłuższego czasu staramy się w tym duchu działać na naszych łamach. Novum w BIL-u od tego numeru będzie cykl artykułów omawiających edukację ekologiczną dzieci i młodzieży w naszym mieście.

Kształtowanie właściwej postawy człowieka wobec środowiska należy rozpocząć już od najwcześniejszych lat - wieku przedszkolnego. Wiek przedszkolny to czas, w którym rozwijanie wiedzy o środowisku, jego ochronie i zagrożeniach jakie niesie ze sobą jego niszczenie jest jednym z podstawowych celów edukacji ekologicznej. Przemysłana i ciekawie zaplanowana praca wychowawczo - dydaktyczna daje szansę na wykształcenie u wychowanków poczucia odpowiedzialności

i szacunku wobec przyrody. Świadomość konsekwencji wynikających z nieprzemyślanych działań ludzi na całość świata jest jednym z postulatów wszystkich organizacji ekologicznych.

Ekologia w Przedszkolu nr 1

Już od kilku lat jednym z priorytetów Przedszkola nr 1 w Łędzinach jest kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci. Co roku nauczyciele wzbogacają plan rozwoju o nowe pomysły z zakresu ekologii, a potem z radością je realizują. Często organizują spacer i wycieczki do różnych i tych samych obiektów w ciągu roku, aby uzyskać różnorodność i zmienność przedmiotów i zjawisk przyrodniczych. Organizują takie sytuacje aby dziecko w kontakcie z przyrodą doznało wielu przeżyć intelektualnych i emocjonalnych, a także miało możliwość podejmowania różnorodnych działań.

Realizacja zagadnień z zakresu edukacji ekologicznej w tej placówce ma pomóc dzieciom w uzyskaniu przekonania, że:

- wszystkie elementy środowiska przyrodniczego oraz elementy będące wytworem człowieka są od siebie zależne;
- każdy człowiek swoim zachowaniem wpływa na środowisko i każdy jest odpowiedzialny za obecny i przyszły stan środowiska oraz jakość życia na następnych pokoleniach.

Działania nauczycieli opierają się na treściach zawartych w programie autorskim na temat edukacji ekologicznej „Woda źródłem życia” oraz w „ABC - Programie Wychowania Przedszkolnego XXI wieku” dotyczących poznawania przyrody.

W czasie zajęć edukacyjnych poświęconych przyrodzie żywej, dzieci prowadzą obserwację roślin i zwierząt przez wszystkie pory roku, poznają zwierzęta domowe i gospodarskie, hodują rośliny.

„Kącik przyrody”

W każdej sali Przedszkola nr 1 wydzielone jest miejsce, w którym zgromadzone są okazy przyrodnicze. Urządzenie „kącika przyrody” zależy od pory roku, tematyki i wyposażenia ogrodu w rośliny. Kąciki te stanowią nie tylko piękną dekorację, ale nade wszystko pełnią ważne zadania dydaktyczne, wśród których najistotniejsze to:

- ♦ ekspozycja okazów przyrodniczych,

- ♦ miejsce gromadzenia i segregowania plonów z pól, sadów i ogrodów,
- ♦ „poletko doświadczalne” dla mini-hodowli,
- ♦ miejsce zgromadzonych na okres zimy przetworów oraz karmy dla ptaków,
- ♦ terrarium żółwi i akwarium rybek,
- ♦ teren umożliwiający przeprowadzenie obserwacji i doświadczeń oraz uzupełniania wiadomości wcześniej zdobytych,
- ♦ miejsce organizowania zajęć indywidualnych lub grupowych.

Podczas urządzenia kącików przyrody dzieci same wybierają co chcą uprawiać i hodować. „Skrzynka skarabów” w każdym kąciku zachęca do działalności konstrukcyjnej. Założono też „małe laboratorium” do zabaw badawczych, wyposażone np. w magnesy, lupy, mikroskop, wagę szklaną, pojemniki do badania pojemności.

W pobliżu przedszkola znajduje się duży ogród i sad. Tam systematycznie prowadzone są obserwacje ptaków, owadów, wybranych drzew oraz krzewów, które są interesującymi obiektami ze względu na kwiaty i owoce.

Spacery i wycieczki to często stosowane aczkolwiek bardzo trudne dla nauczycieli formy pracy z dziećmi. Trzeba się do nich szczególnie przygotować. Przed wyjściem w teren nauczycielki najpierw sprawdzają, w jakim stadium rozwoju są okazy roślin, które będą obserwowane, następnie zapoznają dzieci z planami spaceru, wycieczki i ukie-

runkowują je na konkretne zadania. Najczęstszymi są wycieczki do lasu gdyż znajduje się on w pobliżu przedszkola oraz spacer na pobliską łąkę.

W czasie wycieczek i spacerów dzieci podglądają z bliska (często za pomocą przyrządów optycznych, np. przez lupę) życie owadów i zwierząt. Wychowawczynie zachęcają dzieci do odkrywania tajemnic przyrody żywej i nieożywionej. Najwspanialszych jednak przeżyć i najwięcej materiału przyrodniczego dostarczają sześciolatkom

Przedszkolny kącik przyrody.

podróże autokarowe, które organizowane są w przedszkolu. Są to wycieczki przyrodnicze do:

- ♦ stadniny koni w Zbrosławicach,
- ♦ ogrodu botanicznego w Krakowie,
- ♦ ogrodu zoologicznego w Chorzowie i Krakowie,
- ♦ egzotarium,
- ♦ parku w Pszczynie,
- ♦ Koziej Góry - w tereny ekologicznie czyste

W ramach akcji "Sprzątanie Świata" dzieci 5,6 - letnie zaopatrzone w rękawice i worki na śmieci wychodzą sprzątać ogród i teren wokół przedszkola. Oprócz worków na śmieci mają również worki na surowce wtórne, bowiem wiedzą, że śmieci można przetwarzać powtórnie.

Haust czystego powietrza

Dużym osiągnięciem przedszkola są 7-dniowe wyjazdy dzieci 6-letnich na „Zielone Przedszkole”. Dzięki tym wyjazdom dzieci mają możliwość przebywania wśród czystej przyrody. Mogą porównać tereny, gdzie człowiek nie naruszył jeszcze w znacznym stopniu równowagi ekologicznej, ze zniszczonym środowiskiem miejskim. Celem wyjazdów na „Zielone Przedszkole” jest także polepszenie stanu zdrowia dzieci. Nauczyciele łączą w ten sposób działalność ekologiczną z działalnością promującą zdrowie.

Wszelkie działania nauczycielek Przedszkola wspierają rodzice. Ich aktywna obecność ujawnia się szczególnie w:

- ♦ wycieczkach przyrodniczych,
- ♦ twórczości artystycznej (akcjach plastycznych, muzycznych, teatralnych),
- ♦ akcjach środowiskowych, związanych z porządkowaniem i opieką nad przyrodą.

Rodzinne spotkania z przyrodą

Celem wszystkich niekonwencjonalnych form pracy w przedszkolu jest integracja zamierzeń i działań placówki z rodziną. Formy te przyjęły nazwę „Rodzinnych spotkań z przyrodą”. Całe rodziny, a więc: rodzice, rodzeństwo, babcie, dziadkowie, ciocie, wujkowie biorą czynny udział we wszystkich proponowanych zajęciach, zabawach, spotkaniach i wyjazdach, przez co włączają się do przekazywania wartości ekologicznych, odpowiedzialności za jakość środowiska, gotowości działań na rzecz ochrony przyrody, kształtowania więzi emocjonalnej z przyrodą, uwrażliwiania na jej piękno.

W edukacji ekologicznej dzieci 6-letnich w Przedszkolu nr 1 w Lędzinach dużą rolę mają organizowane cyklicznie wernisaze prac plastycznych. Związane są one z propagowaniem wiedzy przyrodniczo-ekologicznej, kształtowaniem więzi uczuciowej z przyrodą i czynnej postawy wobec jej ochrony. Wystawy stanowią ekspozycję prac dzieci wykonanych różnorodnymi technikami plastycznymi. Znajdują się na nich również ciekawe okazy przyrody znalezione na wycieczkach i spacerach.

Ogromną rolę w kształtowaniu postaw proekologicznych dzieci mają uroczystości i święta:

Przedszkolny kącik przyrody - Przedszkole nr 1 - Oddział Goławiec
- grupa "Wesoła Gromada" wraz z wychowawczynią Reginą Pioskowiak.
Zdaniem pracowników Przedszkola nr 1 i wszystkich maluchów,
to najładniejszy tegoroczny kącik.

- ◆ Święto „pieczonego ziemniaka”,
- ◆ Dzień Wiosny,
- ◆ Pochód ekologiczny z okazji Dnia Ziemi
- ◆ Dzień Leśnika,
- ◆ Światowy Dzień Ochrony Środowiska,
- ◆ Bal Ekologiczny,
- ◆ Konkurs wiedzy ekologicznej,
- ◆ Konkurs recytatorski na wiersz o tematyce ekologicznej
- ◆ Konkurs piosenki ekologicznej

Recycling od najmłodszych lat

Działalność ekologiczna Przedszkola nie zamyka się w ramach zajęć, zabaw i uroczystości. Placówka nawiązała również kontakty z pracownikami Wydziału Ochrony Środowiska przy Urzędzie Miasta w Pszczynie pod kątem gospodarowania odpadami i zbiórki makulatury. W związku z tym dzieci posiadają w salach wydzielone miejsca, gdzie mogą gromadzić makulaturę, poza tym trwa rywalizacja między grupami w zakresie zbiórki jak największej ilości makulatury. Nagrodą są ciekawe książeczki o tematyce przyrodniczej i artykuły papiernicze (bloki, zeszyty, notesy, kolorowanki).

Różnorodność metod edukacji ekologicznej

W zakresie wychowania ekologicznego nauczyciele organizują też spotkania dzieci z filmem ekologicznym. Dyskusje o problemach poruszanych w przyrodniczych audycjach telewizyjnych stanowią ważny element w kształtowaniu postaw przyjaznych przyrodzie.

W celu przybliżeniu dzieciom problemów ekologicznych wychowawcy grup dbają także o właściwy dobór

książek, z których korzystają dzieci. Literatura stanowi bowiem doskonały sposób wzbogacania wiedzy dzieci, pogłębiania i wzmacniania ich przeżyć czy doświadczeń związanych z przyrodą. Młodsze dzieci interesują się głównie obrazkiem, natomiast starsze dzieci poszukują już ilustracji o treści bogatszej w szczegóły. Szczególnie wartościowe są te książki, które przedstawiają zwierzęta i rośliny w ich naturalnym środowisku. Dlatego istnieje potrzeba gromadzenia w bibliotece przedszkolnej książek i czasopism o tematyce ekologicznej.

Nauczyciele kierując aktywnością ekologiczną stosu-

ją w swojej pracy te metody i formy, które pozwalają dzieciom na coraz pełniejsze poznanie rzeczywistości przyrodniczej, jej wpływu na życie człowieka. Formy takie jak wycieczki, spacer, gry, zabawy badawcze, inscenizacje i teatryki ułatwiają bezpośrednie poznanie przyrody oraz czynią zajęcia przyjemniejszymi.

Rozwijając postawę proekologiczną dzieci, stosują głównie metody percepcyjne i ekspresyjne polegające na zewnętrznym

demonstrowaniu doznań, uczuć w formie ruchowej, słownej, plastycznej i muzycznej.

Realizacja treści ekologicznych w Przedszkolu nr 1 przynosi obiecujące efekty. Dzieci stają się partnerami dorosłych w walce o ochronę przyrody, potrafią przewidywać skutki swojej działalności i uczą tego innych. Te dzieci nie będą z pewnością obojętne na to, co się wokół nich dzieje, a swoją podstawą skłaniają do pozytywnych działań na rzecz ochrony środowiska.

Redakcja

/Dziękujemy pani Magdalenie Hoppe - Obacz za pomoc w przygotowaniu powyższego artykułu/

Przedszkole realizuje program ekologiczny z zakresu ornitologii. Program wdrażany jest we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 4. Koordynatorem programu jest Celina Majcherczyk. Na zdjęciu Jaś Szczepański oraz Marysia Ferdyniok.